ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל
מועצת פועלי תל-אביב-יפו=המחלקה לתרבות ולנוער

הגדה של פסח

לסדר פסח שנת תשכ"ט

הנני מוכן ומזומן לספר ביציאת
מ צ ר י ם

כ י ה נ ה ה ס ת ו ע ב ר

הגשם חלף, הלך לו. הנצנים נראו בארץ. עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח. לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים. נשכימה לכרמים, נראה אם פרחה הגפן, פתח הסמדר, הנצו הרמונים.

(מקדשים על הכוס)

ה א

לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל הבנויה. השתא עבדי בגלותא
לשנה הבאה כלנו בני חורין.

מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות:

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה,
הלילה הזה כלו מצה:
שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות,
הלילה הזה מרור:
שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת,
הלילה הזה שתי פעמים:
שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין,
הלילה הזה כלנו מסבין:

עבדים היינו

לפרעה במצרים: ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה: ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי טרפון ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

אמר רבי אלעזר בן-עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. עד שדרשה בן זומא. שנאמר למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה, כל ימי חייך להביא לימות המשיח.

כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר:

מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם: ואף אתה אמר לו-כהלכות הפסח:

רשע מה הוא אומר:

מה העבודה הזאת לכם: לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים: לי ולא לו. אלו היה שם. לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר:

מה זאת: ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול-את פתח לו.

שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

ו י ה י   ב י מ י ם   ה ה ם

ויגדל משה ויצא אל-אחיו וירא בסבלתם. ויבקש פרעה להרג את משה ויברח משה וישב בארץ-מדין.

ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל-הר האלהים חרבה. וירא מלאך ה' אליו בלבת-אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אכל. ויאמר משה אסרה-נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. וירא ה' ויאמר אל-תקרב הלם, של-נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. ויאמר ה' ראה ראיתי את-עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו ועתה לך והוצא את עמי בני-ישראל ממצרים.

ב צ א ת   י ש ר א ל

ממצרים, בית יעקב מעם לועז:
היתה יהודה לקדשו, ישראל ממשלותיו:
הים ראה וינוס, הירדן יסוב לאחור:
ההרים רקדו כאילים, גבעות כבני צאן:
מה לך הים כי תנוס, הירדן תסוב לאחור:
ההרים תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן:
מלפני אדון חולי ארץ, מלפני אלוה יעקב:

א ז י ש י ר

משה ובני ישראל את השירה הזאת לד׳ ויאמרו לאמר:
אשירה לד׳ כי גאה גאה! סוס ורוכבו רמה בים.

(כוס שניה)

פ ס ח שהיו אבותינו אוכלין בזמן שבית המקדש קים
על שום מה. על שום שפסח הקדוש ברוך הוא
על בתי אבותינו במצרים.

מ צ ה זו שאנו אוכלין על שום מה. על שום שלא
הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ. עד שנגלה
עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
וגאלם.

מ ר ו ר זה שאנו אוכלין על שום מה. על שום שמררו
המצרים את חיי אבותינו במצרים.

בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו
כאלו הוא יצא ממצרים.

גם אנו עלינו ממשכנות הדוי של העם, ועתה בנה
יבנה הבית השלישי, ונקדש בו את מועדי חרותנו,
אנו ובנינו ובני בנינו עד עולם.

על כן ניחד לילה זה מכל הלילות ונספר
ביציאת מצרים בימים ההם ובקבוץ גלויות
בזמן הזה.

קרב יום אשר הוא לא יום ולא
לילה:
רם הודע כי לך יום אף לך
הלילה:
שומרים הפקד לעירך כל היום
וכל הלילה:
תאיר כאור יום חשכת לילה:

היתה עלי יד-ה' ויוציאני ברוח ה' וינחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות: והעבירני עליהם סביב סביב והנה רבות מאד על-פני הבקעה והנה יבשות מאד: ויאמר אלי בן-אדם התחיינה העצמות האלה ואמר אדני ה' אתה ידעת: ויאמר אלי הנבא על העצמות האלה ואמרת אליהם העצמות היבשות שמעו דבר ה':

כה אמר אדני ה' לעצמות האלה הנה אני מביא בכם רוח וחייתם: ונתתי עליכם גידים והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם עור ונתתי בכם רוח וחייתם וידעתם כי אני ה': ונבאתי כאשר צויתי ויהי-קול כהנבאי והנה רעש ותקרבו עצמות עצם אל-עצמו: וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם: ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן-אדם ואמרת אל הרוח כה-אמר אדני ה' מארבע רוחות באי הרוח ופחי בהרוגים האלה ויחיו: והנבאתי כאשר צוני ותבוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו על רגליהם חיל גדול מאד מאד:

ויאמר אלי בן-אדם העצמות האלה כל-בית ישראל המה הנה אמרים יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו: לכן הנבא ואמרת אליהם: כה-אמר אדני ה' הנה אני פתח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל-אדמת ישראל: וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם ובהעלותי אתכם מקברותיכם עמי: ונתתי רוחי בכם וחייתם והנחתי אתכם על אדמתכם.

ע ו ר י

עורי לבשי עזך ציון.
לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקדש
כי לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא.

ש א י

סביב עיניך וראי.
כלם נקבצו באו לך,
בניך מרחוק יבואו,
ובנותיך על צד תאמנה.
ה נ נ י מביא אותם מארץ צפון.
וקבצתים מירכתי ארץ בם עור ופסח,
הרה ויולדת יחדיו.
קהל גדול ישובו הנה
בבכי יבאו ובתחנונים אובילם!
אוליכם אל נחל מים - בדרך ישר,
לא יכשלו בה.
והפכתי אבלם לששון.
ו נ ח מ ת י ם ו ש מ ח ת י ם
מ י ג ו נ ם.

אליהו הנביא,
אליהו התשבי במהרה יבא אלינו
אליהו הגלעדי עם משיח בן-דוד.

(כוס שלישית)

בארץ ישראל

קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית והמדינית, בה חי חיי קוממיות, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים. לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו ולא חדל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית.
מתוך קשר היסטורי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדת העתיקה ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות. בנו כפרים וערים והקימו ישוב גדל והולך, שולט בכלכלתו ובתרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקדמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית. זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו.
נכנסנו, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הזר על ארץ ישראל ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית אנו מכריזים בזאת על הקמת

מדינה יהודית
בארץ-ישראל היא מדינת ישראל.

(מתוך ההכרזה על הקמת המדינה)

ע ו ר ה   י ש ר א ל

עורה עורה ישראל

הקשיבו נא:

בשמי שמים קול שופר המנסר.

הדי שורו נא:

על ההרים נרו רגלי המבשר.

שא ראשך, רומה רום.

שא ידך, קום תקום.

מ ג ש   ה כ ס ף

...והארץ תשקט, עין שמים אודמת,
תעמעם לאטה על גבולות עשנים.
ואמה תעמוד - קרועת לב אך נושמת...
לקבל את הנס
האחד, אין שני ...
היא לטכס תיכון, היא תקום למול סהר
ועמדה טרם יום עוטה חג ואימה,
...אז מנגד יצאו
נערה ונער
ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה.
לובשי חול וחגור, וכבדי נעלים,
בנתיב יעלו הם
הלך והחרש;
לא החליפו בגדם לא מחו עוד במים
את עקבות יום הפרך וליל קו האש.

עיפים עד בלי קץ, נזירים ממרגע
ונוטפים טללי נעורים עברים --
דם השנים יגשו
ועמדו לבלי-נע
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים

אז תשאל האמה, שטופת דמע וקסם
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים
יענו לה: אנחנו מגש-הכסף, שעליו
לך נתנה מדינת היהודים.

כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי-צל -
והשאר יספר בתולדות ישראל...   (כוס רביעית)

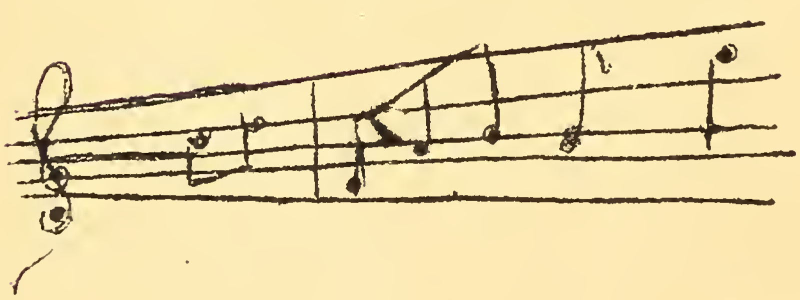
ל פ י כ ך

אנחנו חייבים להודות להלל
לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס:
למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים
האלה. הוציאנו מעבדות לחרות מיגון
לשמחה מאבל ליום טוב ומאפלה לאור
גדול ומשעבוד לגאולה.

ו נ א מ ר ל פ נ י ו

שירה חדשה הללויה

ה ל ל ו י ה - שירה בציבור

אחד מי יודע. אחד אני יודע. אחד אלהינו שבשמים ובארץ: שנים מי יודע. שנים אני יודע. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ. שלשה מי יודע. שלשה אני יודע. שלשה אבות. שני לוחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ. ארבע מי יודע. ארבע אני יודע. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית.אחד אלהינו שבשמים ובארץ. חמשה מי יודע. חמשה אני יודע. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. וכו'. ששה מי יודע.ששה אני יודע. ששה סדרי משנה חמשה חמשי תורה וכו'. שבעה מי יודע. שבעה אני יודע. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה וכו'. שמונה מי יודע.שמונה אני יודע. שמונה ימי מילה. שבעה ימי שבתא.ששה סדרי משנה וכו'. תשעה מי יודע. תשעה אני יודע. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי ימי מילה וכו'. עשרה מי יודע. עשרה אני יודע. עשרה דבריא. תשעה ירחי לידה וכו'. אחד עשר מי יודע. אחד עשר אני יודע. אחד עשר כוכביא. עשרה דבריא וכו'. שנים עשר מי יודע. שנים עשר אני יודע. שנים עשר שבטיא. אחד עשר כוכביא וכו'. שלשה עשר מי יודע. שלשה עשר אני יודע. שלשה עשר מדיא. שנים עשר שבטיא. אחר עשר כוכביא. עשרה דבריא. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי מילה. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

חד גדיא חד גדיא. דזבין אבא בתרי זוזי חד גדיא.
חד גדיא: ואתא סונרא. ואכל לגדיא. דזבין אבא בתרי זוזי.
חד גדיא. חד גדיא.

ואתא כלבא ונשך לשונרא. דאכל לגדיא. וכו' ואתא
חוטרא. והכה לכלבא. דנשך לשונרא. וכו'.

ואתא נורא. ושרף לחוטרא. דהכא לכלבא. וכו'.

ואתא מיא. וכבה לנורא. דשרף לחוטרא. וכו'.

ואתא תורא. ושתא למיא. דכבה לנורא וכו'.

ואתא השוחט. ושחט לתורא. דשתא למיא. וכו'.

ואתא מלאך המות. ושחט לשוחט. דשחט לתורא וכו'.

ואתא הקדוש ברוך הוא. ושחט למלאך המות. דשחט
לתורא. דשתא למיא. דכבה לנורא. דשרף לחוטרא. דהכה
לכלבא. דנשך לשונרא. דאכל לגדיא. דזבין אבא בתרי זוזי.
חד גדיא. חד גדיא:

